
ANTIKVARIAT MATS REHNSTRÖM

NYHETSREV 285 LITTERATUR- & LÄRDOMSHISTORIA 31 MAJ 2016

Jakobsgatan 27 nb | Box 16394 | 103 27 Stockholm | tel 08-411 92 24 | fax 08-411 94 61
e-post: info@rehnstroem.se | www.matsrehnstroem.se

ÖPPET TORSDAGAR 15.00–18.30

Detta nyhetsbrev innehåller 25 nykatalogiserade titlar från antikvariatets avdelning för litteratur- och lärdomshistoria. Som vanligt är ämnesbredden generösare än avdelningens namn och här återfinns till exempel WOLLINS *Gravures originales de Desprez* i Bengt Bernströms fina exemplar, HALLERS ovanliga *Svenska kyrkans mission i lappmarken under frihetstiden* i två olika exemplar och PLANTING-GYLLENBÅGAS *Trondhjems rytteriiregemente, Lålands och Falsters prest-dragoner*, vilken behandlar ett märkligt kapitel i svensk militärhistoria.

Vidare finns ett intressant proveniensexemplar av HENRIK SCHÜCKS doktorsavhandling och dessutom ett av de som trycktes på bättre papper. Det har tillhört hans vän bibliotekarien och bokexperten ALFRED VICTORIN.

Trevlig läsning!

Handwritten signature of Mats Rehnström

Mats Rehnström

1. ALMQUIST, J. A. **Bergskollegium och bergslagsstaterna 1637–1857.** Administrativa och biografiska anteckningar. Sthlm, 1909. 322 s. Häftad, oskuren och ouppskuren. Omslaget med obetydligt nagg och solk. Med stpl från Allmänna läroverkets bibliotek i Halmstad. ★1000

Meddelanden från svenska Riksarkivet, ny följd, II:3. På sidorna 161–306 återfinns en alfabetiskt uppställd matrikel som kompletterar de kronologiskt ordnade tjänsteförteckningarna. En mycket välgjord och fortfarande användbar matrikel.

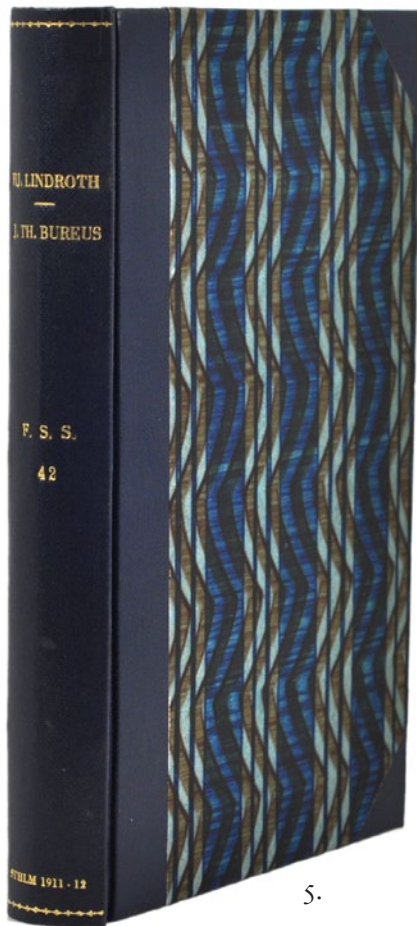
2. ARNE, T. J. **Svenskarna och Österlandet.** Sthlm, 1952. 392 s. & plr. Häftad. Ngt nött omslag. ★400

Behandlar kontakterna från vikingatid till 1950.

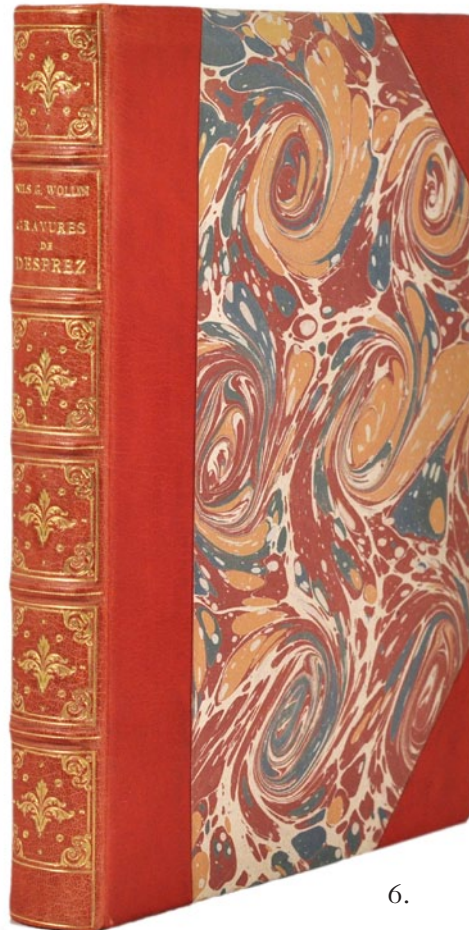
3. ATTERBOM, P. D. A. **Svenska siare och skalder eller grunddragen af svenska vitterhetens häfder.** Intill och med Gustaf III:s tidevarf. Andra upplagan. I-VI:I-2 + **Inledning och supplement.** Örebro, 1862–64. (8),276 + XXIII,(1),340, + X,296 + XII,320 + (12),474 + VII,(3),296 + III-XIV,(2),235 + (8),277 + (4),135 s. Fem lätt nötta men prydliga röda hfrbd med rikt guldornerade ryggar och stänkta snitt. Ryggarna lite fläckiga. Bra ex. ★900

Samlade skrifter i obunden stil. Del III:I-VI:I-2-IV. Första upplagan utkom 1841–55. Detta är den andra och slutgiltiga upplagan av Atterboms klassiska litteraturhistoriska översikt där bland andra Emanuel Swedenborg, Carl August Ehrensvärd och Thomas Thorild får mycket utrymme. Inledningen innehåller ”Grunddragen af forn-skandinaviska och svenska vitterhetens historia intill Stjernhjem” och supplementet ”Carl den tolfte betraktad i sitt förhållande till vitterhet, vetenskap och skön konst”. ”Svenskt biografiskt lexikon” kallar verket ”vår litteraturhistorias första monumentalverk”.

5.

6.

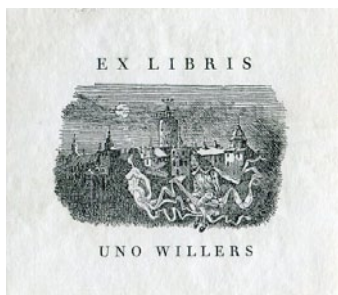
4. [Atterbom] FRYKENSTEDT, H. **Atterboms kunskapsuppfattning**. Dess betydelse för hans livs- och världsåskådning och dess sammanhang med den trandenscentala idealismen. Lund, 1949. 345 s. Häftad, oskuren och ouppskuren. Dedikation till Maja Åhlén. Fint ex. ★300

5. [Bureus] LINDROTH, H. J. Th. **Bureus, den svenska grammatikens fader**. Lund, 1911-12. (8),328,(1) s. Bra mörkblått hklbd med stänkta snitt. Ett häftesomslag medbundet. ★600

Samlingar utgifna af Svenska fornskrift-sällskapet, häfte 140-41. Bureus språkliga uppfattningar presenteras i detalj utifrån tryckta skrifter och manuskript.

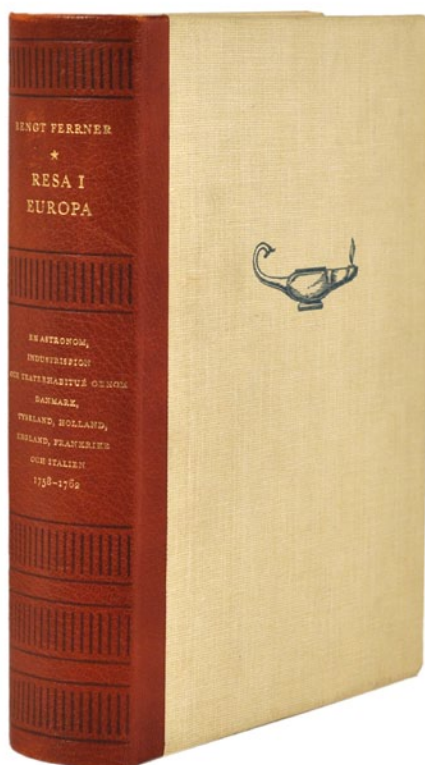
6. [Desprez] WOLLIN, N. G. **Gravures originales de Desprez**, ou exécutées d'après ses dessins. Malmö, 1933. 196,(1) s. Elegant rött halvmarokängbd med upphöjda bind, rikt guldornerad rygg och övre guldsnitt, övriga snitt endast putsade (Hedberg, 1947). Omslaget medbundet. Ryggen lite blekt och obetydligt nött. Bra ex. ur Bengt Bernströms bibliotek. ★4500

Tryckt i 500 exemplar. Rikt illustrerad verkförteckning över Louis Jean Desprez grafiska blad. Bland motiven återfinns huvudsakligen topografiska vyer, arkitektur och teaterdekor.

7. FEILITZEN, J. von. **Journal hållen under 1808-1809 års fälttåg**. Sthlm, 1955. Porträtt, 158,(2) s. & plr. Häftad och oskuren. Obetydligt nött omslag. Med Uno Willers exlibris och tillskrift till honom från Olof von Feilitzen. ★400

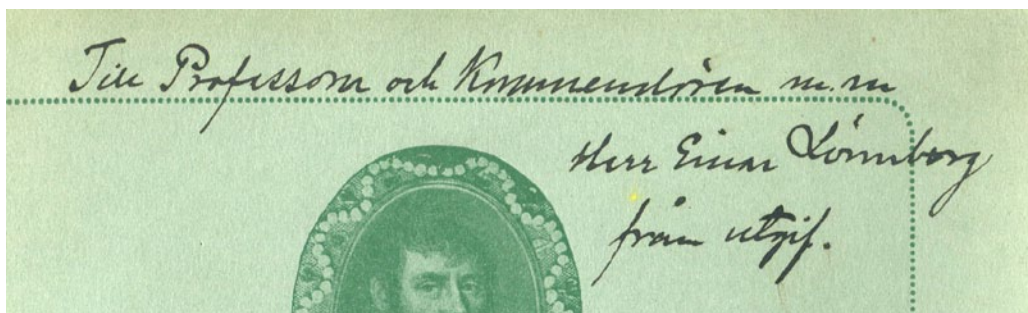
Med en inledning av Victor von Feilitzen. Johan von Feilitzen (1769-1837) deltog även i 1788-90 års krig och tog avsked från militären 1810.

8. FERRNER, B. **Resa i Europa.** En astronom, industrispion och teaterhabitué genom Danmark, Tyskland, Holland, England, Frankrike och Italien 1758-1762. Utgiven med inledning och register av Sten G. Lindberg. Uppsala, 1956. Porträtt, (4), LXXXVII, (1), 572 s. & 2 utvikbara kartor. Trevligt brunt ohfrbd med blindpressad ryggdekor och övre guldsnitt. Ryggen lätt nött överst. ★500

Lychnos-bibliotek 14. Ferrner var astronom och matematiker. Åren 1758-63 företog han en vittomfattande resa för att studera navigationsinstrument. Hemkommen förordnades han som lärare för kronprins Gustav. Ferrner blev högt uppskattad av sin elev och denne begärde att han skulle medfölja på hans utländska resor. Ferrner hedrades med kansliråds titel 1765 och adlades 1766 samt erhöLL vid Gustav III:s tronbestigning 1771 en årlig pension. Han utförde viktiga astronomiska undersökningar, bland annat observationer av Venuspassagera 1761 och 1769.

9. [Fries] SAGER, IDA. **Bengt Fredric Fries.** Sthlm, 1916. XII, 295 s. Häftad. Lite snedläst och med aningen nött och fläckad rygg. Med dedikation till Einar Lönnberg. ★350

Tryckt i en numrerad upplaga om 400 exemplar, varav detta är nr 48. Ett porträtt och en plansch medräknade i pagineringen. Bengt Fredric Fries (1799-1839) var docent i anatomi, professor i zoologi och intendent vid zoologiska avdelningen på Naturhistoriska riksmuseet. Han är mest känd som iktyolog och var jämte S. Lovén Sveriges första marinbiolog. Boken består till stor del av brevutdrag. Einar Lönnberg (1865-1942) var zoolog och bland annat verksam vid Naturhistoriska riksmuseet.

10. HAHR, A. **David von Krafft och den Ehrenstrahlska skolan.** Bidrag till den svenska konsthistorien. Med 11 illustrationer. Uppsala, 1900. Front, (8), 144, (1) s. & plr. + HAHR, A. **Karl XII:s-porträtten.** En porträttshistorisk studie. [Extrakt ur] Ord och bild 1901. s. 577-92 & 1 plansch. Lätt nött hklbd med guldlinjerad rygg och nött röd titeletikett i skinn (Hedberg). Övre stänkt snitt, övriga snitt endast putsade. Omslaget medbundet till det första arbetet. Med Johannes Rudbecks namnteckning. ★1400

Uppsala universitets årsskrift 1901. Filosofi, språkvetenskap och historiska vetenskaper. I. Med en kortfattad verkförteckning på s. 129-44 som upptar 236 målningar. Planschporträttet i det andra arbetet tillhörde R. Rudbeck på Edsberg.

Johannes Rudbeck

11. HALLER, E. **Svenska kyrkans mission i lappmarken under frihetstiden.** A.a. Sthlm, 1896. IX,(1),155 s. Tagen ur band. Liten ljusrand på titelsidan. *800

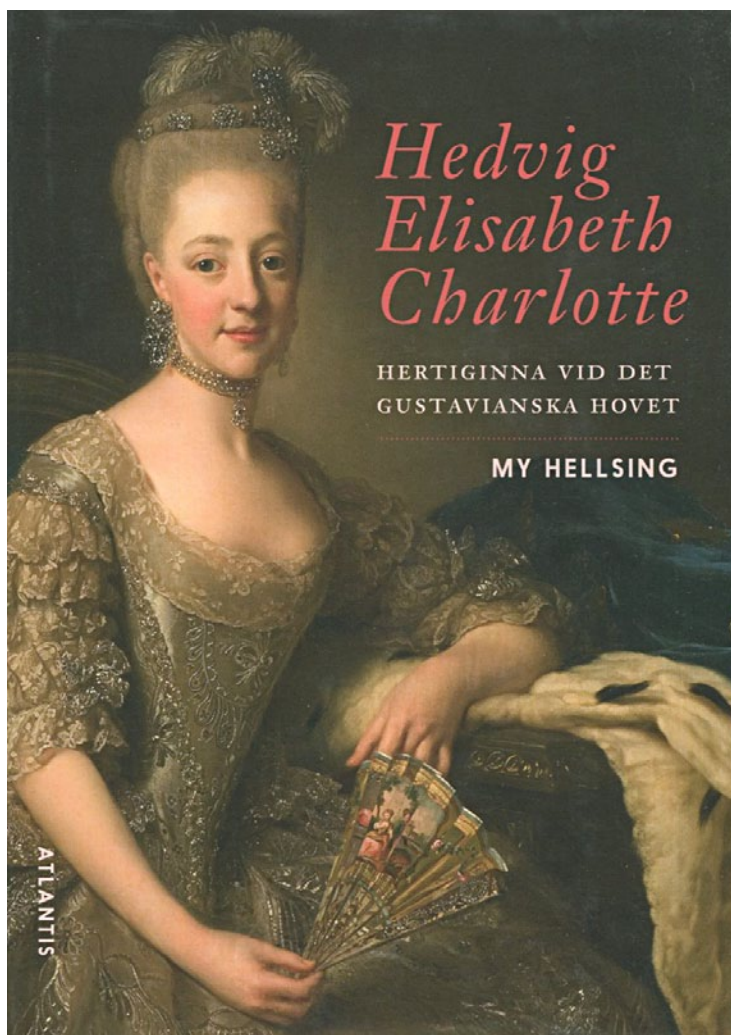
Ventilerades i Uppsala. Innehåll: i. Nyvaknadt intresse för den lapska missionen. ii. Ecklesiastikverkets administration och ledande män. iii. Den kyrkliga indelningen. iv. Presterskapet. Pehr Fjellström och Pehr Högström. v. Den kyrkliga ordningen. vi. Skolväsendet. vii. Det religiösa och sedliga tillståndet.

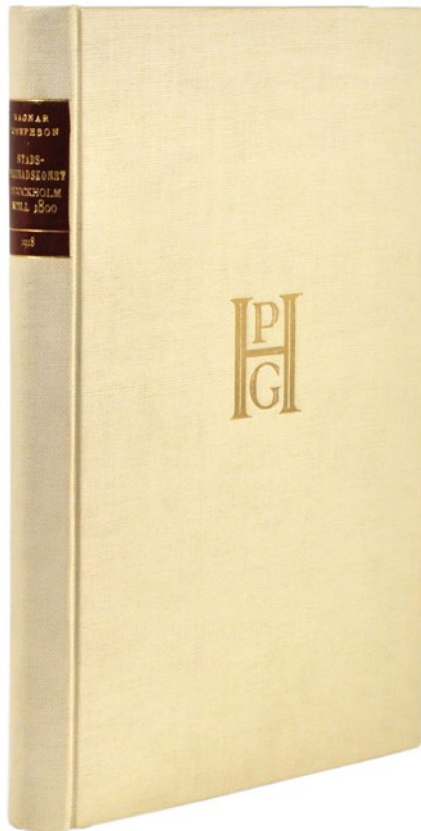
12. HALLER, E. **Svenska kyrkans mission i lappmarken under frihetstiden.** A.a. Sthlm, 1896. IX,(1),155 s. Häftad i ursprungligt blankt gult omslag med några små nagg. Främre omslag med Upplands nations gamla biblioteksstpl och utgallringsstpl. Bra ex. *1250

Ventilerades i Uppsala. Innehåll: i. Nyvaknadt intresse för den lapska missionen. ii. Ecklesiastikverkets administration och ledande män. iii. Den kyrkliga indelningen. iv. Presterskapet. Pehr Fjellström och Pehr Högström. v. Den kyrkliga ordningen. vi. Skolväsendet. vii. Det religiösa och sedliga tillståndet.

13. [Hedvig Elisabeth Charlotta] HELLSING, MY. **Hedvig Elisabeth Charlotte.** Hertiginna vid det gustavianska hovet. Riga, 2015. 320 s. Opappbd med skyddsomslag. Fint ex. *220

Rikt illustrerad och fint formgiven. Helt omarbetad utifrån författarens doktorsavhandling är detta den första biografien över Hedvig Elisabeth Charlotta (1759–1818) men med fokus på tiden till och med 1792. Hon var gift med Karl XIII och svägerska till Gustav III samt känd för sin intressanta dagbok. Den har använts mycket av forskningen, men här granskas för första gången även hennes brev, biljetter och räkenskaper för att få en fördjupad bild av hennes tillvaro. Genom dessa källor framgår det att hon inte bara var en skarp iakttagare av samtiden, utan även en politisk aktör i egen rätt.

14. JOSEPHSON, R. **Stadsbyggnadskonst i Stockholm intill år 1800.** A.a. Sthlm, 1918. XII,355,(1) s. Bra vitt klbd med mörkröd titeletikett i skinn och stänkta snitt (Levins bokbinderi). Omslaget medbundet. Med Per Gunnar Hambergs guldpresade pärmexlibris. ★750

Illustrerad i svartvitt. Upplagan på bättre papper tryckt för Samfundet Sankt Erik.

15. [Kristina] GRANBERG, O. **Drottning Kristinas tafvelgalleri på Stockholms slott och i Rom,** dess uppkomst och dess öden ända till våra dagar. En historisk-konstkritisk undersökning. Sthlm, 1896. XLII,180,(1) s. & XLVIII plr. Bra nytt hklbd. Medbundna omslag. Delvis med en liten obetydlig skada i övre yttre hörnet på planscherna. ★2800

Tryckt i 125 nummerade exemplar, varav detta är nr 85. Förtecknar 245 olika konstverk och avtrycker i bilagor ett antal olika gamla inventarieförteckningar. Detta är Olof Granbergs (1858-1933) första större publikation rörande de svenska konstsamlingarnas äldre historia.

16. [Lewin] LEWIN, EVA. **En gustaviansk sjöofficer.** Kapten Gustaf Lewins märkliga lefnadsöden skildrade efter hans memoarer. Sthlm, 1916. Porträtt,(4),210,(1) s. & plr. Häftad. Omslaget lite solkigt och med skadad och sprucken rygg. Främre omslaget med recensionsstpl. Liten stötskada i nedre ytterhörnet. Med blyertsanteckning att boken köpts in på bokauktionen efter Bengt Hildebrand 1964 och med dennes blyertsanteckningar på sista blanka sidan. ★400

Gunnar Ekelöf var släkt med Gustaf Lewin och släktskapet med den gustavianska sjöofficeren var viktigt för honom. Ekelöf citerar också ett långt utdrag ur verket i "En Mølnelegi".

17. LINNARSSON, A. **Vadstena skola,** studier i ett litet läroverks historia från förra hälften av 1400-talet till nuvarande tid. Linköping, 1931. 283,(1 blank,1) s. Häftad. Några små fuktfläckar på ryggen och med småfläckar på snitten. Dedikation till Pehr Johnson och med ett bifogat vykort till denne från författaren. ★200

Med en kortfattad lärarförteckning.

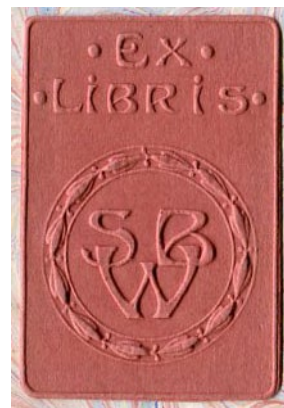
18. LUND, O. B. **Divertissement på Gunnebo den 24 juni 1797.** Göteborg, 1951. 10 s. Häftad. Bra ex. ★225

Fint tryckt av Slöjdföreningens skola. Olof Benjamin Lund var kusin med John Hall d.y. och hans tillfällighetsvers samlades och trycktes i två små häften 1794-1800.

19. [Oxenstierna] FRIES, ELLEN. Erik Oxenstierna. Biografisk studie. Sthlm, 1889. Porträtt,(6),374,(2) s. Ngt nött rött halvsaffianbd med upphöjda bind, rikt guldornerad rygg och dubbla titeletiketter samt marmorerade snitt (Hedberg). Omslaget medbundet. Ryggen aningen blekt och flammig. Diskret förlagsstpl på titelbladet. Med Sten och Brita Westerbergs blindpressade exlibris. Från Beatelund. *450

Erik Oxenstierna (1624-56) var yngsta son till Axel Oxenstierna och hann trots sin korta levnad bekläda en rad ämbeten i den svenska stormakten.

20. PLANTING-GYLLENBÅGA, G. H. W. Trondhjems rytteriregemente, Lålands och Falsters prestdragoner. Några anteckningar om tvenne af norr-män och danskar uppsatta regementen i svenskt tjänst. Sthlm, 1900. 85 s. & plr & utvikbara tryckta tabeller. Häftad. Omslaget loss från inlagan och ryggen med lite nagg. *250

Med en mängd bilagor med avtryckta originalhandlingar. Båda regementen kom till som en följd av freden i Roskilde 1658.

21. SCHAUMAN, G. **Studier i frihetstidens nationalekonomiska litteratur.** Idéer och strömningar 1718-1740. A.a. Helsingfors, 1910. VIII, 173 s. Brunt hfrbd med upphöjda bind och guldornerad rygg. Främre omslag medbundet. Ryggen med liten fläck. Enstaka blyertsanteckningar i marginalen och på det avslutande blanka bladet, alla i stenografi. Norrméns exlibris. ★900

Behandlar både den svenska litteraturen med författare som Swedenborg, Berch, Nordencrantz med flera och den översättningslitteratur som fick betydelse av till exempel Fénelon, Marenholtz och Locke. Sannolikt rör det sig om Pehr Norrméns (1894-1945) exlibris. Denne var chefredaktör för "Hufvudstadsbladet", bankman och författare av flera industrihistoriker.

22. SCHÜCK, H. **Hufvudriktningarna inom femtonhundralets engelska renässanceliteratur.** 1. A.a. Uppsala, 1882. (2), 166, (1 blank, 1) s. Lätt nött rött hfrbd med upphöjda bind och övre guldsnitt, övriga snitt stänkta. Främre omslaget medbundet och med smärre lagningar. Ryggen lite blekt. Dedikation till Alfred Victorin. ★600

"Denna afhandling är tryckt i 335 exemplar, hvaraf 60 på holländskt skriftpapper". Detta är ett av de sistnämnda. Allt som utkom. "Svenskt biografiskt lexikon" skriver om denna avhandling: "Det visar sig dock vara en missvisande rubricering så till vida, som endast en av de fem utlovade 'hufvudriktningarna' faktiskt behandlas, nämligen humanismen, och någon fortsättning fick aldrig denna första del. S:s dissertation är en med ett överflöd av citat, huvudsakligen på latin, tryfferad berättelse om den humanistiska rörelsen i England och dess medeltida bakgrund." [...] "Någon litterär analys i estetiskt preciserad mening presteras inte, utan S uppträder snarast som idé- och lärdomshistoriker." [...] "Även om avhandlingen inte ger prov på vetenskaplig problemlösning enligt moderna krav, är den obestriddligen ett magistralt lärdomsprov, och den gav också vederbörlig akademisk utdelning. Redan året därpå kunde den nyblivne docenten S presentera första häftet av vad som skulle bli en trefaldigt mer omfattande volym om ett ämne, som få skulle våga ge sig i kast med vid så unga år: William Shakspeare: Hans lif och värksamhet." Bibliotekarien och bibliografen Alfred Victorin (1850-1907) författade även en mängd bokauktionskataloger och var känd för sitt stora bokkunnande. Schück och han var gamla vänner.

23. SÖDERHJELM, ALMA. **Gustaf III:s syskon.** Några spadttag i tidens lösa sand. Sthlm, 1945. 208, (1) s. Oklbd med lite solkigt skyddsomslag. ★300

Innehåller bland annat uppsatserna "En erotikens romantiker" (som rör den kungliga mätressens roll och ställning i historien), "Rosersberg", "Tyranners like" (om Gustaf Adolf Reuterholm) och "Prinsessan" (om Sofia Albertina).

24. TEGNÉR, E. (d.y.). **Bland Lunds minnesvårdar.** Särtryck ur «Under Lundagårds kronor II». Lund, 1921. 68 s. Lätt nött marmorert pappbd med svart titeetikett på främre pärm. Omslaget medbundet. Några småfläckar. Med dedikation till Ebbe Tuneld och dennes och John Tunelds namnteckningar. ★500

Rikt illustrerad med avbildningar av statyer, gravmonument och gravstenar.

25. ÖDMANN, S. **Skrifter och brev**. Med levnadsteckning och kommentar [av] Henning Wijkmark. I-II. Uppsala, 1925. XL,257,(1) + 498,(2) s. Två häftade volymer. Omslagen lätt nötta och ryggarna obetydligt småfläckiga. Främre omslag på del II med mindre veck. Liten förlagsstpl på bakre omslagen. *250

Innehåller bland annat Ödmanns klassiska självbiografi "Hågkomster från hembygden och skolan" och "Prosten Lenæus i Delsbo och hans församling, på 1760-talet". Dessutom återfinns uppsatser och tal som till exempel "Om skäl-djuret, samt dess fångst och nytta", "Väderleks anmärkningar i Wermdö skärgård för 7 år" och "Försök, at utur naturens historia förklara de nordiska gamla kämparnas berserka-gång". Bland brevdressaterna återfinns Hedvig Myrin, B. Bergius, P. Wargentín, J. C. Wilcke, C. P. Thunberg, C. C. Gjörwell, A. Afzelius, O. Swartz, J. Björnstierna, J. Hallenberg, J. H. Lidén, N. von Rosenstein, A. Knös, O. G. Tychsen, J. Tengström, C. F. Fallén, J. L. Odhelius, I. Geringius, J. A. Lindblom, E. Drake, E. M. Fant, O. Bjurbäck, C. M. Blom, P. A. Wallmark, Gustafva Ingelman, C. von Rosenstein, C. B. Rutström, P. Wieselgren och A. af Kullberg.